

2 Timoti

Pɔɔl tɔne alate ken ɔ be ɲmarase yelee Timoti nɛ

¹⁻² Tɔne kei lee maɲ Pɔɔl gyaɲ. Mɛɛ ɲmarase ke mee yelee nyaɲ me bu gyaagyɪ Timoti. Wurubuare kegyaebii man te ɔ lese maɲ nyi maa yɛɛ Yesu Kristo kpilale. Ɔ kpila maɲ nyi maa gyu ke yako nyeekeleɛ nombia ɲan ɔ be yako see nyi dee nyiɲ lee daa na Yesu Kristo dokolon keyɛɛ man dɔɔ nɛ fa balan. De kya Wurubuare na de Gbenjyoo Yesu Kristo baa mo be bereɛ boele neɲ, na baa wii n waraɲase na baa fa neɲ wosefɛereɲ.

Pɔɔl kado Timoti kakyen

³ Debaɲ kamase ken mɛɛ fane na, mɛɛ tɔɔse neɲ te mɛɛ fa Wurubuare mɔ karaɲ. Mɛɛ som e lee me konɔɔ kpaakpaa man ɲgba mena ken me naanaɔ be yɛɛ nɛ.

⁴ Mɛɛ tɔɔse debaɲ ken mɔɔ tina neɲ yela te n be wii nɛ. Mena dɔɔ me loo gyakaa nyi maa naa neɲ na me wɔe ke fɛɛ maɲ.

⁵ Mɛɛ tɔɔse mena ken n ba mo n konɔɔ pou lɛɛ Yesu Kristo di ɲgba mena ken n naana alo Lɔise na n naa Yunisi be lɛɛ di nɛ. Ma gyeɲ mɔ nyi nyaɲ mɔ n sɛɛ n dana mena keleɛdi kenan.

⁶ Mena dɔɔ mɛɛ tɔɔse neɲ nyiaa, kpene ken Wurubuare ba mo fa neɲ debaɲ ken mɔɔ mo

me nyinmaa gyakaa n dɔɔ nɛ, kɛɛ na n ke kyan ke nideli ken kɔɔ lee n nyinmaa man ya.

⁷ Nawolo nyi Wurubuarɛ te fa daa felin nɔn gyae ka do daa gyakolon ya. Mɔna felin nɔn gyae ka do daa don te kee yeli, dɛɛ gyae balan te kee yeli dɛɛ tale di da wose dɔɔ nɛ te ɔ faa daa.

⁸ Na yeli desɛn ke kyan nen lee de Gbengyoo nyeekelɛɛ nombia nɔn keyako man ya. Mena mɔ te na yeli desɛn ke kyan nen nyi ba te kyan man do deni man ya. Mɔna lee Wurubuarɛ don ken dɔɔ, nyan mɔ yɛɛ kakyen na n kena diyem nyeekelɛɛ nombia nɔn keyako man nɔgba man nɛ.

⁹ Nɔn Wurubuarɛ lɛɛ na da nyee, te ɔ baake daa nyi de kaa bese ɔ bia. Na de nombia nɔn dɔɔ yɛɛ nɛ dɔɔ te ɔ baake daa ya, mɔna lee mena ken nɔn gbagba be wulaa yako see dɔɔ te ɔ boele daa. Wurubuarɛ tɛɛwɔ ɔ bu Yesu Kristo dɔɔ mo ɔ bɛɛɛ kei boele daa pɛte ɔ yɛɛ kpene kamase

¹⁰ Mɔna nɛnɛɛ ɔ ta lese ɔ bɛɛɛ ken wola lee da nyeelɛɛre Yesu Kristo kekɔn man. Nɔn diina yen dɔɔ te ɔ tɛɛwɔ nyeekelɛɛ nombia kpaakpaa nɔn dɔɔ wola daa gbɛɛ ken dɛɛ mo nyin nyeedon kekpaa ken.

¹¹ Wurubuarɛ lese na man nyi maa yɛɛ ɔ kpilale na maa ta kolosi na maa wola ɔ nombia nɔn.

¹² Lee kei dɔɔ te mɛɛ naa diyem ma anenaan kei. Mɔna desɛn be dana man ya, nawolo nyi ma gyen walan nɔn mɔɔ lɛɛ e di. Te mɛɛ lɛɛ di nideli mɔ nyi waa tale kɛɛ kpene ken mɔɔ mo do e ɔ nyinmaa man nɛ dɔɔ nideli kelii wee ken

waa bese kɔŋ nɛ.

¹³ Tela nombia kpaakpaa ŋan n be nyii lee me gyaŋ nɛ nideli, na n ka mo ŋa yɛɛ gbɛɛ keŋ nyaŋ ke sila. Tela kelɛɛdi na balan kegyae keŋ doo nyim lee Kristo Yesu doo nɛ nideli.

¹⁴ Tela kpene keŋ Wurubuaɛ felin ŋon ɔ doo de man ba do n nyinmaa man nɛ nideli.

¹⁵ N gyeŋ nyi Kristotena ban boo lee Esia tɛɛle man nɛ pou te bɛɛ maŋ. Be man baale yɛna Figeluse na Hemogenese.

¹⁶ Mɔna Onesiforuse doo Wurubuaɛ waa wii ŋon na ɔ dekpɔŋalanmantena pou waraŋase, nawolo nyi ɔ ne yeli ma wose ne fɛɛ maŋ te bɛɛ yɛɛ e desɛŋ gba nyi ba te kyaŋ maŋ to deni ya.

¹⁷ Kenan wɔle koran na ɔ ka gyoo Roman donoo man na ɔ yɛɛ kakyeŋ keo maŋ kaboena ɔ naa maŋ.

¹⁸ De Gbɛŋgyoo Wurubuaɛ waa yela de Gbɛŋgyoo Yesu ke wii ɔ waraŋase ɔ wee dinaa keŋ waa bese kɔŋ nɛ man. N gyeŋ mena keŋ ɔ be kyɔ maŋ lee gbɛɛneŋ burum man debaŋ keŋ me kyaa Efeso donoo man nɛ.

2

Di anokoare fa Yesu Kristo

¹ Mena doo me bu Timoti, sola Wurubuaɛ na waa ta Yesu Kristo bɛɛɛ keŋ doo yela n ka seŋ keŋkeŋ.

² Nombia ŋan moo wola neŋ balan burum siaman nɛ, mo ŋa do balan ban n ne lɛɛ wo di nɛ nyinmaa man, na ban mo ke tale mo wola balan wɔlɛɛ.

³ N nyinga n yεε Yesu Kristo yoonɔɔte kpaakpaate e nε, yεε kakyen na n kena diyem ngba daa nε.

⁴ Yoonɔɔte ηolo be kyaa kenj nyi akpaa ɔ kyaa ɔ tom man na, ɔ na bese mo ɔ nɔɔ ka do balan yakaa nyibanj nombia man ya. Mɔna ɔ ne yεε kpene kenj gyae ka gyoo ɔ kegyia ηon sia bo.

⁵ Mena mɔ te akpaa ηolo ne yeu te ɔ te di keyeu kenj mmaraase ηan dɔɔ ya na, ɔ be gyae waa nyinj yeke keyeu kenj man ya.

⁶ Wɔɔfarale ηon ɔ yεε ɔ tom nideli na, ηon te kaboena nyi waa tanjgbεε di ɔ wɔɔ kenj man weenεε.

⁷ Gyuenj nombia ηan mεε yako nenj nε man, nawolo nyi de Gbenjgyoo waa yela n ke nyii nombia ηenanj pou man nideli.

⁸ Na wolee Yesu Kristo ηon ɔ ba lee gyoo Defidi lonjoro man, te Wurubuare be gyuuusu e lee yenj man nε nombia ya. Kei yena Wurubuare nombii kpaakpaa kenj me dɔɔ mee kolosi nε.

⁹ Kenj mɔ dɔɔ te mεε naa diyem, te be kyanja manj keto deni te ba doo manj agbaraagbaraase ngba nombiakumεεyεere nε. Mɔna Wurubuare nombia ηan dɔɔ, ηolo be tale do ηa agbaraagbaraase ya.

¹⁰ Kei dɔɔ te mεε yεε kakyen senj kenjkenj me diyem kena man lee balan banj Wurubuare be wulaa lese wɔ see nε dɔɔ. Na Wurubuare keta Yesu Kristo dɔɔ lεε ba nyee na banj mɔ kenyinj ɔ gyoorobiiri kenj ke kyaa kekpaakekpaa nε.

¹¹ Nombia ηan bɔɔ yako see nε yεε ampanj. Be yakowɔ nyi,

“Akpa a daa na Kristo ta yem na,
daa na e de kyaa bela.

12 Akpa a de yee kakyen sen kenken da diyem
kena man na,
dee kpu na e di gyoori.

Te akpa a de bee e na,
non mo waa bee daa.

13 Akpa a daa bee lee di ya na,
non doo waa di o nombia doo
nawolo nyi o bee yako nombii bese lee ke
wole ya.”

Tomyeere kpaakpaate non Wurubuaere be lee e do

14 Deban kamase na toose Kristotena ban
nombia kena na n ke faree wo Wurubuaere
siaman nyiaa, baa tina nombia kewonee yela
nawolo nyi non tan tonoo ya. Mona yee wolee
balan ban bee tei wo ne bo.

15 Yee kakyen na n ke nyin yele Wurubuaere
siaman, ngba tomyeere kpaakpaate non o bee
di desin o tom keyee man ya ne. Kaboena nyi
nya tale wola nyeedon nombia nan ne yee
anokoare nombia na ne man nideli.

16 Lese n wose lee nombia nan na te yee
Wurubuaere kegyaebii ya ne afa keyoo man.
Nawolo nyi yee desina bo wolee walan na
Wurubuaere nsana.

17 Ba afa nan bee yoo ne, ne yaasee bo ngba
kawee kum ne. Balan banan man baale yena
Hameneyose na Filetuse.

18 Mena balan kewo ta yoo lee anokoare gbee
ken man. Bee wola balan nyi deban ken balan
baa fon lee yen man ne tan ke kon lan, mena

doo ba te yeli baale ta lee wole ba kelɛɛdi man wɔlɛɛ.

¹⁹ Mɔna Wurubuare anokoare kenj seɲɛ kenkenj kenj nyi kolo be tale wosi ke ya. Nombia kenja te ba moowɔ tɔ ke nɔɔ. Nombia nɛnanj yɛna nyiaa, “Wurubuare gyeɲ balan banj be yeɛ ɔ wui.” “Walanj kamase nɔn ɔ be lɛɛ de Gbenjgyoo Yesu di na, kaboena nyi waa lese ɔ wose lee nombiakumɛɛ keyɛɛ man.”

²⁰ Dekpanalanj dinaa kamase man na, be dana kuruwaase kpookpoo. Kɔba yayam na kɔba wolom wui doo, te njan bɔɔ mo tɛɛle na daase yeɛ na mɔ nɛ doo. Bɛɛ mo njaale do weenɛɛ debanj kamase, te bɛɛ mo njaale bo see daa wee dinaa.

²¹ Mena mɔ te nyanj walanj nɔn n lese n wose lee nombiakumɛɛ keyɛɛ man na, Wurubuare waa mo neɲ yeɛ kolo kpaakpaa. Nawolo nyi nyanj walanj nɔnanj wose tanj ayimɛɛ ya. N wose dana tɔnɔɔ fa n Gbenjgyoo te n te desina n wose fa tom kpaakpaa kamase keyɛɛ.

²² Mena doo lese n wose lee lookum kenj ne ye le alebia na tewulɛɛ ne wɔlɛɛ nɛ man. Ɛmɛɛ na banj bɛɛ mo konɔɔ kpaakpaate som Wurubuare nɛ ɛ mo ɛ loo gyakaa nombia njan tenɛɛ nɛ doo, na ɛ ka seɲ nombia njan ɛ be lɛɛ di nɛ doo nideli na ɛ ke gyae dɔɲa na ɛ ke yeɛ nɔɔdokolɔɲ.

²³ Lese n wose lee anjmaarenj njan nɔɔ tanj tɔnɔɔ ya nɛ man, nawolo nyi n gyeɲ nyi nɛɛ mo kale bo kɔɲ.

²⁴ Tekaboena nyi de Gbenjgyoo tobaale waa mo ɔ wose do kale nombia man korakora ya.

Mona kaboena bo nyi waa yee deeli fa walaŋ kamase, na waa yee walaŋ non o gyen Wurubuaere nombia kawola, te o ne nyin konoo fa walaŋ kamase.

²⁵ Kaboena nyi waa nyin konoo na waa kolosi fa balan ban bee lee e anmaareŋ ne. Na waa gyakaa loo nyi mberem Wurubuaere waa yela baa kyeekee be konoose, na baa gyen anokoare ken.

²⁶ Kei gyae ke yela be sia ke nmanee wo, na baa yeu lee obonsam non o be di be doo te o ne yeli bee yee o kegyaebii ne kota man.

3

Kayeyee ken gyae ke kon deban otomante ken man ne

¹ Me bu Timoti, toose nyi teele kei da benaa ko oto ne kayeyee gyae kekon.

² Nawolo nyi balan baa gyae ban baagen wui bo na koba kegyae, na baa gyina ba wose adido na baa wola ba wose na baa tee balan yakaa yakaa. Baa yee denjele don ba lolala doo te baa yee boniayetena te bo gyae baa gyen Wurubuaere ya.

³ Balan kegyae be gyae ke doo be man ya, te bo gyae baa mo nombia kyee ya. Baa tao balan kelabere te bo gyae baa tale di ba wose doo ya. Baa yee akpanyanŋyan te bo gyae baa gyae kolo kpaakpaa mo ya.

⁴ Baa lese don fa na baa barase yee aboo. Baa gyina ba wose adido bein na baa gyae teele kei doo gyon kedi kela Wurubuaere.

⁵ Baa gyae Wurubuarɛ ɔsom keŋ nombia na be sia, mɔna be konɔɔse man na bɔɔ ne lee Wurubuarɛ don keŋ di ya. Mena dɔɔ lese n wose lee mena balan benaŋ man.

⁶ Mena balan benaŋ baale donɛɛ la na akpaŋalaŋ akpaŋalaŋ beɛ beo ala baŋ bɔɔ ne tale kyaŋ ba wose ya te nombiakumɛɛ be wulu wɔ, te lookum dɔɔ bee sila gbɛɛ kum kamase nɛ.

⁷ Debaŋ kamase na mena balan kewɔ ne kasee nombia, mɔna bɔɔ gyae baa gyeŋ anokoare keŋ ya.

⁸ Mena keŋ Gyanese na Gyamberese ba seŋ tia Mosesi nɛ, mena ke yaa balan kewɔ mɔ na sem tia anokoare nombia ŋan. Be yeɛ balan baŋ ba nyeeya man nombia be wɔɛɛ te bɔɔ dana dasenɛ keɛɛdi keŋ man ya.

⁹ Mɔna bɔɔ gyae baa lii lem ya te be diyin nombia ŋan gyae ka lee debɔɔ, na walaŋ kamase kena ŋgba mena keŋ be yeɛ Gyanese na Gyamberese nɛ.

¹⁰ Mɔna nyaŋ dɔɔ n gyeŋ me kawola na me dinɔɔ na nombia ŋan dɔɔ ma seŋɛɛ nɛ, na ma keɛɛdi na me konɔɔ kenyin na me balan kegyae na me kakyen keŋ me dana,

¹¹ na mena keŋ bɔɔ naase maŋ diyem, na diyem keŋ mɔɔ naa Antioke na Ikonium na Listra donɔɔse man, na mena keŋ mɔɔ yeɛ kakyen seŋ keŋkeŋ diyem keŋ bɔɔ naase maŋ nɛ man. Mɔna de Gbenɣyoo lese maŋ lee nombia keŋa pou man.

¹² Ampan yaa mɛɛ yako neŋ n ke nyii nyiaa, walaŋ kamase ŋon ɔ ne gyae nyi waa yeɛ

Wurubuare kegyaebii lee de Gbenjyoo Yesu Kristo yele man nε, balan baa naase e diyem.

¹³ Te balan kumεε na ban bεε beo balan nε, baa bese yεε nombiakumεε kpu. Baa beo balan na balan mɔ ka beo wɔ.

¹⁴ Mɔna nyan dɔɔ kyan kpene keɲ n be kasee te n be lεedi nε man nideli, nawolo nyi n gyeɲ balan ban gyan n be kasee mena nombia nenan lee.

¹⁵ Nawolo nyi leenan n biatεε te n wulaa kasee Wurubuare nombia anmarasen see nyan gyae ke yela n ka gyeɲ nyansa na n ke nyin nyeedon lee Yesu Kristo keledi man nε.

¹⁶ Wurubuare nombia anmarasen see nyan pou lee Wurubuare gyan, te nε dei fa nombia kawola na nombia kalese si walan, na nombia kedesina na mena keɲ n ka wola walan kolo lee Wurubuare kegyaebii man.

¹⁷ Kei gyae ke yela Wurubuare walan nɔn ke desina ɔ wose nideli, na waa tale yεε tom kpaakpaate kamase keɲ Wurubuare ne gyae nyi waa yεε nε.

4

Kolosi Wurubuare nombia deban kamase

¹ Timoti, tɔɔse nyi de Gbenjyoo Yesu Kristo waa bese kɔɲ ɔ gyoorobiiri man na ɔ kaa di balan ban be kyaa na be sia, na ban bɔɔ yekee nε pou nombia. Mena dɔɔ mεε faree neɲ nideli lee Wurubuare na de Gbenjyoo Yesu Kristo siaman nyiaa,

² kolosi Wurubuare nombia nyan fa balan. Yεε kakyen kolosi nɔ deban kamase. Kolosi fa wɔ

na n ka wola wɔ gbɛɛ ken kaboena nyi baa mo, na n ka lese nombiakumɛɛ njan balan ne yɛɛ nɛ si wɔ, na n ka do wɔ kakyen na n ke nyin konɔɔ fa wɔ lee n kawola ken man.

³ Nawolo nyi deban daale gyae kekɔn ken balan baa bɛɛ nyi bɔɔ tei nombia kpaakpaa njan ya. Te lee mena ken ba denela man na toree wɔ dɔɔ nɛ, baa ta yilaa akɛɛɛ wolala na be kaa kolosi nombia njan ban gbagba ne gyae nyi baa nyii nɛ fa wɔ.

⁴ Baa bɛɛ anokoare ken kenyii, na baa tei nɔla nombia.

⁵ Mɔna nyan Timoti dɔɔ, yela n sia ke doo tɛɛle man na n ke yɛɛ kakyen sen kenken diyem kamase man. Yɛɛ tom ken Wurubuaɛ nombia kolosire ne yɛɛ nɛ, na n ke yɛɛ Wurubuaɛ osom tom ken nideli kelii ɔto.

⁶ Nawolo nyi man Pɔɔl dɔɔ, ma deban te lii nyi baa kyɛɛkee me fatabo leki nɔba mena ken bee deesi te bɛɛ toosi solon woli nɛ. Ma deban te lii nyi maa lee tɛɛle kei dɔɔ.

⁷ Ma te yoo yoo kpaakpaa ken tan, te ma te yeu keyeu ken mɔ kelii ɔto. Ma te kyan ma kelɛɛdi ken man mɔ kelii ɔto.

⁸ Mena dɔɔ de Gbenɔyoo Yesu Kristo njan ɔ ne di nombia na nɛ gbɛɛ nɛ, te desina gyooro kotɔtɔɔ ken nawolo nyi me gbɛɛnen tenɛɛ nɛ see na waa mo tɔ man kom. Na maagen te waa yɛɛ mena fa ya, mɔna ban pou bee gyeki ɔ kabese kɔn nɛ mɔ kpue.

⁹ Timoti, yɛɛ kakyen na n kekɔn me gyan bilen,

¹⁰ nawolo nyi kenj tɛele kei dɔɔ abɔɔ kegyae loo doo Demase man dɔɔ nɛ, ɔ te tina manj yela lanj Tesalonika donɔɔ man. Kiresense te lam Galatia donɔɔ man, te Tituse mɔ te lam Dalemata donɔɔ man.

¹¹ Luka waagenj kyaa la me gyanj. N ne kɔnj na mo Maake kpu na n wose kɔnj, nawolo nyi ɔ ne kyɔ manj ma Wurubuare tom keyee man.

¹² Me te kpila Tikikuse nyi waa gyu Efeso donɔɔ man.

¹³ Akpaa n ne kɔnj na, mo ma kegba wurikyim kenj mɔɔ tina yela Kapuse gyanj Torase donɔɔ man nɛ na me tɔna njan kɔna manj. Tuturu na mo tɔna njan bɔɔ mo wonembu tɔne yee njan nɛ kɔna manj.

¹⁴ Alɛkesanda njon ɔ yee luure e nɛ, te yee manj nombiikum daale. De Gbenjyoo waa tɔ e kom lee nombiikum kenj ɔ be yee manj nɛ dɔɔ.

¹⁵ Mena dɔɔ kee n wose man nideli na e, nawolo nyi ɔ bɛe gyae de nombia kpaakpaa njan dɛe yako nɛ korakora ya.

¹⁶ Me nombia kedi gyanjbate kenj man nɛ walanj na walanj ta sem me wɔle ya, be popou bɛe manj bo. Mɛɛ sola Wurubuare nyi ɔ na mo mena nombia kenja tɔ wɔ kom ya.

¹⁷ Mɔna de Gbenjyoo Yesu senawɔ me wɔle, te ɔ doo manj kakyenj te me kolosi ɔ nyeedonj nombia njan fa banj pou ba te yee Gyudatenawɔ ya nɛ, te be nyiiwɔ te Wurubuare lese manj lee yenj man.

¹⁸ Mena dɔɔ de Gbenjyoo waa lese manj lee dukum kamase man, na waa mo manj gyu ɔ gyoori kenj man adido wosefɛerenj man. Non te

kaboena nyi baa lese o yele kekpaakekpaa.

Amɛn.

¹⁹ Mɛɛ do Pirisila na Akuila na Onesiforuse na o dekpajalanmantena pou noo.

²⁰ Erasituse kyaa Korinto donoo man, te me te tina Tirofimuse non o na wee ne yela Miletuse donoo man.

²¹ Yɛɛ kakyeŋ na n kekŋ pena waare deban ken kelii. Ubuluse na Pudense na Linuse na Klodia na de tebia Kristotena ban pou na do neŋ noo.

²² De Gbengyoo Yesu Kristo waa kpu na neŋ, na Wurubuaɛ ka mo o beɛɛ ken boele non.

**WURUBURE NOMBIA KPAAKPAA
NŊŊKEBAKESEE WŊLE**
The New Testament in the Delo language of Ghana:
**WURUBURE NOMBIA KPAAKPAA NŊŊKEBAKESEE
WŊLE**

copyright © 2006 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Delo

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Jun 2026 from source
files dated 17 May 2025

80e9f745-c10c-5e3f-94bb-9d65aa1a1b11